

Romeinse Veldtocht Utrecht Leidsche Rijn

Auteur: Marycke Naber

Castellum Hoge Woerd met veel Romeinse resten, Máximapark

In de Romeinse tijd was Leidsche Rijn een drassig gebied met meanderende waterstromen. Als gevolg van rivierdoorbraken wijzigde de Rijn haar loop geregeld, wat leidde tot wegomleggingen en nieuwe beschoeiingen. Voordat in onze tijd werd begonnen met de nieuwbouw zijn bij archeologisch onderzoek de loop van de Rijn en de Romeinse wegen in kaart gebracht. Ook zijn de locaties van het grensfort op de Hoge Woerd en van diverse wachttorens en inheemse nederzettingen ontdekt. Weliswaar zijn de meeste archeologische sporen weer afgedekt voor eventueel toekomstig onderzoek, maar er valt genoeg te zien aan replica's, informatiepanelen en Romeinse voorwerpen in Castellum Hoge Woerd.

Dit is een van de zeven routes uit de wandelgids 'Romeinse Veldtochten' langs de noordgrens van het Romeinse Rijk. In de rijk geïllustreerde gids vind je meer achtergrondinformatie, daarnaast boeiende themaverhalen van de hand van historica Ester Smit, over het dagelijks leven van de Romeinen en de oorspronkelijke bewoners van het gebied.

Routebeschrijving

Rondwandeling vanaf NS Utrecht Terwijde, 10 km

- Verlaat het station aan de kant van spoor 1, steek de drukke weg over bij de verkeerslichten en ga RD, Kees van Dongensingel.
- Blijf RD lopen langs het water, verderop fietspad, ga aan het eind daarvan LA, Van der Vlugsingel, bij de kruising RD over het fietspad.
- Ga voor het schoolgebouw dat aan een ruimtevaartuig doet denken RA, aan het eind LA. Het klinkerpad gaat over in een asfaltpad met aan het eind een informatiepaneel.

In de schapenweide is door middel van een stalen plaat een daar aangetroffen Romeinse wachttoren uit de eerste eeuw gevisualiseerd.

Heb je een hond bij je, ga dan voor de schapenwei LA, bij het fietspad RA, aan het eind RA over het tegelpad. Zie verder bij #.

- Ga na de klaphekken RD en na nog twee maal klaphekken aan het eind RA over het tegelpad.
- # Ga voorbij de 1e brug de 1e weg RA (Bladvlinder). Ga voor het park RA, Monarchvlinderlaan, even later tegenover huisnr. 80/82 LA.

Onder het Prinses Amaliapark liggen de resten van een grote inheems-Romeinse nederzetting, bestaande uit een aantal erven met boerderijen en bijgebouwen van rond 40 na Chr., zoals er in de late eerste en de tweede eeuw verspreid over Leidsche Rijn verscheidene ontstonden. Graan en vee werden verkocht aan de in het castellum gelegerde soldaten en de bewoners van het buiten het fort gelegen kampdorp (vicus).

1. Steek aan het eind over bij de verkeerslichten en ga RD over de smalle brug en langs de Melissekade.

- Steek de dubbele rijstrook met parkeerplaatsen in het midden over en ga RD, Scharleistraat, dan de 1e straat LA, AB Harrewijnstraat.
 - Loop RD langs Grand Café De Hoge Weide in een verbouwde boerderij uit de jaren vijftig. Ga aan het eind RA en de 1e straat LA (AB Harrewijnstraat).
 - Ga aan het eind RA (Winterkersstraat) en na de brug LA. Dit is de Groenedijk, een overgebleven stukje platteland.
 - Sla bij de volgende brug RA, Scheurraklaan. Ga aan het eind RA en meteen LA via de oversteekplaats.
 - Ga RD over de brug en Bistrumerraklaan, dan de 1e straat RA, Klifrakplantsoen 123-1. Ga na nr. 85 LA over het asfaltpad en direct na het speeltuintje RA.
2. Ga aan het eind LA, meteen RA en RD over het tegelvoetpad. Ga na het brugje RA, een asfaltpad, dan het 1e pad LA.

In het gebied aan de linkerkant is in 1997 een nederzetting uit de tweede eeuw opgegraven. In een dikke zwarte laag vonden de archeologen verkoold graan, wat er op wijst dat er in die eeuw een hevige brand heeft gewoed.

- Ga bij de straat RD (Skagerraklaan), waar deze een bocht naar rechts maakt LA over het asfaltpad. Houd het weiland aan je rechterhand.
 - Sla aan het eind RA (Slingeraklaan). Zijstraten negeren, ga in de haakse bocht naar links over het tegelpad rechts van de straat.
 - Ga aan het eind RA, Zandweg, na het viaduct de 2e straat RA, Cees Buddinghlaan. Ga bij het kruispunt LA, Hendrik Marsmanlaan.
 - Sla aan het eind RA, Vasalisplantsoen. Tussen huisnr. 8 en 6 ligt links in het gras een lichtgele plaque met daarop een afbeelding van een hier gevonden voorhoofdsband van een ruitershelm.
 - De klinkerweg gaat over in een fietspad. Ga aan het eind RD over het zebrapad, aan het eind RA over het brede voetpad, dan de 1e klinkerweg LA.
3. Ga aan het eind LA, een asfaltweg (Groenedijk). Ga aan het eind RD naar de ingang van Castellum Hoge Woerd, voorbij de glazen pui. De toegang is gratis en een bezoek is beslist de moeite waard!

Het gebouw bevindt zich op de plek waar de resten van een Romeins grensfort van circa 85 bij 120 meter zijn opgegraven. Het was de basis voor een legereenheid van ongeveer 500 man, een cohort. In Castellum Hoge Woerd is onder andere het in de wijk De Meern opgegraven schip De Meern 1 opgesteld, met rondom gebruiksvoorwerpen die in het schip zijn gevonden.

- Loop na het bezoek aan het castellum RD over de rode asfaltweg. Aan de linkerkant ligt een visualisatie van het badhuis, waarvan de funderingen in 1991 in kaart zijn gebracht.

De weg loopt over een Romeinse weg. Die weg sloot aan de andere kant van het fort via een grafveld aan op de hoofdweg, welke de Rijn volgde tot aan de Noordzee.

- Langs de weg staan verschillende informatiepanelen. Aan het eind staat een reconstructie van de wachttorens van het castellum. Ga daar scherp LA over het brede voetpad.

Het castellum en de vicus op de Hoge Woerd lagen pal langs een zijtak van de Rijn, waarover de bevoorrading plaatsvond. In de rivierbedding bleek bij een onderzoek in 2008 van alles gedumpt te zijn. Ook zijn er onderdelen van twee schepen gevonden, De Meern 6 en 7. De Meern 6 is een soort punter, waarvan een replica, de Fiducia, tegenwoordig in en rond Woerden vaart.

- Volg de Romeinse helmen die op het pad zijn afgebeeld met een bocht naar rechts, steek de weg over via het zebrapad en ga bij de Y-splitsing schuin LA. Je passeert de ingang van sportparken.

In de wijk De Meern ten zuiden van de Leidse Rijn is de Romeinse hoofdweg tussen het huidige Katwijk en Keulen opgegraven. Aangezien de Rijn niet was bedijkt, trad deze bijna elk jaar buiten zijn oevers. In het jaar 100 is de weg over een meter of 80 weggeslagen en daarna voorzien van een zware beschoeiing. In de loop van de tweede eeuw moest de weg minstens drie keer worden omgelegd. Voor meer informatie over de aanleg van de Romeinse wegen kijk bij www.youtube.com/watch?v=OTj62Cf0jMg (RTV Utrecht, Het verleden van Utrecht) en www.youtube.com/watch?v=QmprZ3HKqpM (KF in Heritage).

In 1997 is het vrachtschip De Meern 1 opgegraven, dat in Castellum Hoge Woerd te zien is. Doordat het rond het jaar 190 gezonken schip blijkbaar snel met een laag zand is afgedekt, is het goed bewaard gebleven, evenals allerlei spullen van de schipper. Een reconstructie van het schip vaart tegenwoordig onder de naam Per Mare ad Laurium in en rond Woerden.

4. Steek na ruim 1 km ter hoogte van een politiezendmast een asfaltwegje over en ga RD (even later staat rechts een informatiepaneel over het Máximapark).
- Kruisend pad en halfverharde weg naar rechts negeren, ga na het water het 1e asfaltpad RA door de Japanse tuin.
 - Ga aan het eind RA over de brug, daarna RA en na restaurant Anafora het 1e pad LA, richting Hoofdentree. Ga bij de vijfsprong RA, Uilenboslaan.

Vanaf het observatorium van Lucas Lenglet heb je een mooi uitzicht over de het park en de Vikingrijn.

- Sla na de brug RA, steek de asfaltweg over en ga RD over het voetpad. Ga bij de kruising RD, daarna in de bocht naar links RD over het smalle graspad door een bosje.
- Aan het eind ga je schuin LA een halfverhard pad op en bij de kruising LA over de hoge boogbrug. Ga aan het eind van het brede asfaltpad (Beukenboslaan) LA over het brede asfaltpad.
- Ga even later RA, daarna RD over de klinkerweg (Max Ernstlaan). Ga aan het eind RA langs de Utrechtseweg.
- Steek de Parkzichtlaan over en ga RD langs de Utrechtseweg. Ga aan het eind RA, Pablo Picassostraat, in de bocht naar rechts schuin LA en meteen RA langs het fietspad.
- Steek de weg over bij de verkeerslichten, steek na het fietspad de voorrangsweg over bij de verkeerslichten en ga RD naar het station.

Praktische informatie

Nieuwbouwwijk met informatiecentrum, park. 10 % onverhard.

Kijken

Castellum Hoge Woerd, Hoge Woerdplein 1, 030-7210932, castellumhogewoerd.nl. Gratis entree

Eten en drinken

Grand Café De Hoge Weide, Ab Harrewijnstraat 45, 030-6702100, dehogeweide.net

Rare Jongens, Het Zand 52, 030-2334105, rarejongens.com

Horeca Castellum Hoge Woerd, zie bij Kijken

Anafora Parkrestaurant, Uilenboslaan 1, 030-6771005, anafora.

Openbaar vervoer

Station Utrecht Terwijde

Bushalte Tweede Westerparklaan, lijn 4 Vleuterwijde - Utrecht CS via Terwijde NS

Parkeren

Gratis aan de noordzijde van station Utrecht Terwijde

Achtergrondinformatie

Deze wandeling is als pdf-bestand met topografische kaart en gps-track te vinden op Wandelzoekpagina: www.wandelzoekpagina.nl/wandeling/romeinse-veldtocht-utrecht-leidsche-rijn/16426/. Reactie, opmerkingen en aanvullingen zijn welkom op Wandelzoekpagina.

In de rijk geïllustreerde wandelgids Romeinse Veldtochten beschrijft Marycke Naber zeven routes in het Limesgebied, de noordgrens van het Romeinse Rijk: langs reconstructies van Romeinse wegen, wachttorens en fundamenten van forten, en langs musea en dergelijke waar opgegraven Romeinse schatten te bezichtigen zijn. Historica Ester Smit heeft bij elk hoofdstuk boeiende themaverhalen geschreven over het dagelijks leven van de Romeinen en hun relatie tot de oorspronkelijke bewoners. De gids is te bestellen op www.gegarandeerdonregelmatic.nl.

4 **Neem een abonnement!**
Meer dan 1500 wandelkaarten

voor slechts
€ 13,50